

Утвърдил: .....

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Философски

Специалност:

Философия

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

Философията на арабското средновековие

Преподавател: гл. ас. д-р Тодор Тодоров

Асистент:

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	30
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Реферат	30
	Доклад/Презентация	30
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	30
Обща извънаудиторна заетост		90
ОБЩА ЗАЕТОСТ		150
Кредити аудиторна заетост		
Кредити извънаудиторна заетост		
ОБЩО ЕКСТ		5

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops (информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	10
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	10
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	30
9.		
10.		
11.		
12.	Изпит	50

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът има за цел да въведе студентите в различните посоки, в които тръгва и се разгръща арабската средновековна философия. Ще бъдат представени културните и интелектуални ситуации, определящи спецификата и характера на основните философски проекти в арабското средновековие.

Някои от основните акценти на курса ще бъдат рецепцията и историята на метафизиката в арабо-мюсюлманската философска култура, нейният генезис и основните питання, оформили традицията ѝ. Тя съответно ще бъде представена в своите парадигми, интелектуални и духовни интуиции и формирация ги културен фон. Това ще стане през фокуса на знакови автори, текстове и проблеми, очертаващи значението и особеностите на тази философия. Предмет на курса ще бъде и рецепцията и влиянието на арабската средновековна философия върху западноевропейската мисловност.

Предварителни изисквания:

Общо познаване на историята на европейската антична и средновековна философска традиция.

Очаквани резултати:

Познаване на основните философски проекти и проблеми на арабското средновековие.

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	Ислямската религиозно-културна и интелектуална ситуация. Възникване и формиране на философската традиция. Двете „тръгвания“ на философията.	2
2	Мутазилити, буквалисти и ашарити. Четене и тълкуване на свещения текст. Първи религиозно-философски дебати.	2
3	„Арабският Аристотел“. Преводи и рецепции на философски текстове. <i>Китаб ал-Хуруф</i> („Книга на буквите“). Метафизика на едното и благото. „Теологията на Аристотел“, „Книга за причините“.	2
4.	Арабският „перипатетически“ неоплатонизъм. Значение, формиране и посоки на разгръщане	2
5.	ал-Кинди	4
6.	ал-Фараби	4
7.	ар-Рази	2
8.	Ибн Сина (Авицена)	4
9.	Понятието „интелект“ и трите модалности на арабската метафизика	2
10.	Ибн Туфайл	2
11.	Ибн Рушд (Авероес)	4

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Ислямската религиозно-културна и интелектуална ситуация. Възникване и формиране на философската култура.
2	ал-Кинди. Дефиниция на философията.
3	ал-Кинди. Философското понятие за Бога.
4	Преводи и рецепции на философски текстове в арабо-мюсюлманския свят.
5	ал-Фараби. Учението за десетте интелигенции.
6	ал-Фараби. Политическа философия.
7	Ибн Сина. Предмет и цел на метафизиката.
8	Ибн Сина. Битие и същност.
9	Философският спор за вечността на света (ал-Кинди, Ибн Сина, Ибн Рушд)
10	ал-Газали и Авероес. Основанията на опровержението.
11	Арабската философия в средновековна Европа.

Библиография

Основна:

Анри Корбен, История на ислямската философия, София 2000, 2004

Тодор П. Тодоров, Забравената наука. Метафизиката в арабското средновековие: ал-Кинди, ал-Фараби, Ибн Сина, София: Изток-Запад 2014

Йордан Пеев, История и философия на една религия. Ислямът – минало и настояще, София: Наука и изкуство 1985.

Majid Fakhry, A History Of Islamic Philosophy, New York, 1970, 1983, 2004

<http://muslimphilosophy.com>

Допълнителна:

С. Х. Наср, Трима мюсюлмански мъдреци, София 2001

С. М. Хаменей, Шествието на мъдростта в Персия и по света, София 2003

Симеон Евстатиев (съст.), Ислямът. Кратък справочник, второ преработено издание, София: Център за интеркултурни изследвания и партньорство, Издателство „Изток–Запад“, 2007.

Цветан Теофанов, Арабската средновековна култура, т.1-2, София 2001

T. J. De Boer, The History of Philosophy in Islam, New York 1967

Fadlou Shehadi, Metaphysics in Islamic Philosophy, New York 1982

Dimitri Gutas, Greek Thought, Arabic Culture, London 1998

Oliver Leaman, An Introduction to Classical Islamic Philosophy, Cambridge: Cambridge University Press [1985] 2004

Дата:
28.04.2014

Съставил: Т. Тодоров